

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
LAIKINOJO SOLIDARUMO ĮNAŠO ĮSTATYMO NR. XIV-1936 6, 8 IR 11 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

2022 metais prasidėję pinigų politikos pokyčiai nulėmė greitai augančias EURIBOR palūkanų normas ir kredito įstaigų paskolų palūkanų pajamas, ypač šalyse, kur vyrauja kintamosios paskolų palūkanų normos.

Lietuvoje virš 90 procentų paskolų gyventojams ir verslui suteikta taikant kintamąją palūkanų normą. Dėl to, kylant EURIBOR, tokiu pat dydžiu auga ir Lietuvos kredito įstaigų turimų paskolų portfelio palūkanų norma, kuri 2022 m. gruodį siekė 4,27 procento, 2023 m. gruodį siekė 6,83 procento, 2024 m. kovą siekė 6,84 procento.

Atsižvelgiant į tai, kad Europos Centrinio Banko (toliau – ECB) 2022 metais pradėtos ženkliai didinti pagrindinės palūkanų normos iki šiol nėra mažinamos, o kredito įstaigos už didelį likvidžių lėšų perteklių gauna netipinio dydžio palūkanų pajamas. Bei į tai, kad 2023 m. bankai Lietuvoje (po solidarumo įnašo ir kitų mokesčių) uždirbo 986 mln. eurų pelno – du kartus daugiau nei 2022 m. (491 mln. Eur).

Lietuvos Respublikos laikinojo solidarumo įnašo įstatymo pakeitimo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama Lietuvoje pratęsti laikinojo solidarumo įnašo taikymą ir 2025 metams visiems Lietuvos Respublikoje įsteigtiems ir veikiantiems bankams, kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse licencijuotų bankų ir užsienio bankų filialams, centrinių kredito unijų finansinėms grupėms.

Laikinojo solidarumo įnašo pratęsimas leis gautomis lėšomis sudaryti sąlygas finansuoti svarbius krašto apsaugos projektus, kurie reikalingi neatidėliotinam Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatoriai – Seimo nariai Jonas Pinskus ir Andrius Palionis.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Lietuvos Respublikos laikinojo solidarumo įnašo įstatyme laikinojo solidarumo įnašas, taikomas Lietuvos Respublikoje įsteigtiems ir veikiantiems bankams, kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse licencijuotų bankų ir užsienio bankų filialams, centrinių kredito unijų finansinėms grupėms, nustatytas mokėti už 2023 ir 2024 metus.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma pratęsti laikinojo solidarumo įnašo mokėjimą ir taikyti jį ir 2025 metais.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių verslo sąlygoms ir jo plėtrai nenumatoma. Laikinasis solidarumo įnašas nukreiptas tik į dalį kredito įstaigų nelauktų pajamų, gautų dėl pasikeitusios pinigų politikos krypties, esant rinkos netobulumams.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte apibrėžiamos sąvokos derinamos nustatyta tvarka.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo projektui įgyvendinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininkas turės pakoreguoti deklaracijų pildymo ir pateikimo tvarką.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Neprireiks.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų dėl Įstatymo projekto negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“

„Laikinasis solidarumo įnašas.“

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia

Seimo nariai

Jonas Pinskus

Andrius Palionis